

เรื่องพิเศษ สำหรับคนพิเศษ เล่ม 3

- พ่อแม่ช่วยสร้างเสริมเทคนิคสื่อสารให้ลูกหลานที่มีปัญหาได้

ถ้ารู้วิธี : **อหิซึม** เกร็ดความรู้สำหรับครูและพ่อแม่

- ปัญญาแห่งรัก **LOVE QUOTIENT: LQ**

มูลนิธิเพื่อการศึกษาพิเศษในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชั้น 2 อาคารวิจัยและการศึกษาต่อเนื่องฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ซอยสุขุมวิท 23 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
Website: www.SpecialEdFoundation.com
Facebook: [SpecialEd.Foundation](https://www.facebook.com/SpecialEd.Foundation)
LINE ID: @spedf
โทรศัพท์: 085-153-8245, 081-753-5830, 081-499-1001

คำนำ

กุมภาพันธ์เป็นเดือนแห่งความรักที่คนทั่วโลกให้ความสนใจ ถึงวันแห่งความรักหรือวันวาเลนไทน์ ในเดือนนี้มูลนิธิเพื่อการศึกษาพิเศษฯ จะจัดประชุมวิชาการ ในหัวข้อ "ลูกของฉันเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจริง หรือ?" โดยมีวิทยากรจากสหรัฐอเมริกามาร่วมแบ่งปันความรู้และการฝึกปฏิบัติในการช่วยเหลือดูแลเด็กพิเศษ ในการนี้มูลนิธิฯ ได้รับความอนุเคราะห์ จากอาจารย์ประเสริฐ ต้นสกุล ในการถอดความร้อยเรียงเนื้อหา ที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้จะนำเสนอเรื่อง "ปัญญาแห่งรัก" Love Quotient: LQ ซึ่งกำลังมีบทบาทร่วมสมัยที่สำคัญในยุคนี้

หวังว่าผู้อ่านจะได้รับสาระและความเพลิดเพลินในหนังสือ "เรื่องพิเศษ สำหรับคนพิเศษ" เล่ม 3 ที่มูลนิธิฯ ยินดีมอบให้เป็นของขวัญในช่วงวันแห่งความรักที่กำลังจะมาถึง

สวัสดิ์และขอบคุณค่ะ

ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม
ประธานมูลนิธิเพื่อการศึกษาพิเศษฯ

ความคิดคำนึงจากผู้ปกครอง

ลูกน้อย ผมดำตาใส
โบกมือไหวไหวในทุ่งกว้าง
พี่เลี้ยงกู่เรียก อยู่ริมทาง
โบกมือคว้างคว้างให้ตามไป
เด็กน้อยหัวเราะเรีงร่า
ล้อเลียนวาจาเปล่งเสียงใส
จับปูดำบูม้ามามาไวไว
เล่นตบแผะ ก็ได้ไม่ว่ากัน

วันนี้.....
แม่จูงมือลูกมาปรึกษาหมอ
ครูเขابอกมีปัญหาย่ำรื้อ
ตรวจสอบเถอะแม่พ่อก่อนสายไป

และแล้ว.....;
เขابอกลูกน้อย แสนชน
ภาษากวนพูดไม่ชัด
พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กใหญ่
ไม่แข็งแรงตามวัยให้ข้อขัด
การประสานงานมือตาไม่สัมพันธ์
ด้วยประสาทสัมผัสยังเชื่อมโยง
แม่ไม่เห็นลูกน้อยที่น่ารัก
เห็นแต่ป้ายเขาสลักบนใบหน้า
ว่าบกพร่อง. มีปัญหา. ด้อยปัญญา
สมาธิก็สั้นกว่าที่ควรเป็น

เข้าใจไหม.. ความเจ็บปวดที่รู้สึก
ทั้งตระหนกเศร้าซึมลึกเกินใครเห็น
อยากหลีกหนีคำตอกย้ำ... หรือจำเป็น?
โปรดอย่าเน้น ประทับซ้ำให้เข้าใจ

ได้โปรด.....

คืนลูกน้อยผมดำตาใส
ผลตรวจสอบพิพากษาว่าอย่างไร
ขอเวลา... แค่ทำใจก็เกินพอ

คำปรึกษาแม้มีค่าคอยทำก่อน
โปรดอาทรความรู้สึกของแม่พ่
ให้เวลา... ทำใจ... อดใจรอ
อาจ พรุ่งนี้.. ที่แม่พ่อสู้ต่อไป

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ความคิดคำนึง.....จากผู้ปกครอง

พ่อแม่ช่วยสร้างเสริมเทคนิคสื่อสารให้ลูกหลานที่มีปัญหาได้ ถ้ารู้วิธี : ออทิซึม เกร็ดความรู้ สำหรับครูและพ่อแม่	1
บทบาทของครอบครัว	2
ออทิซึม คืออะไร	4
ลักษณะอาการทั่วไป	4
ผลกระทบต่อการศึกษา	5
การบำบัดอาการออทิซึมด้วยการศึกษาที่เป็นวิทยาศาสตร์ คืออะไร	5
ABA คืออะไร	6
หลักการพื้นฐานของ การวิเคราะห์พฤติกรรม (ABA)	6
Verbal Behavior คืออะไร	7
เราจะวิเคราะห์พฤติกรรมและคำพูดได้อย่างไร ในชั้นเรียน	9
VB MAPP คืออะไร	9
มีการประเมินทักษะอะไร ในระดับใดบ้าง	10
ประเมินส่วนไหนของปัญหาการเรียนรู้ และภาษา	10
กระบวนการสอนที่ได้ผล	11
การให้รางวัลเสริมแรงในทางบวก คืออะไร	11
การยืดโยงไว้ด้วยตัวเสริมแรง หมายถึงอะไร	12
การเข้ามาใกล้ คืออะไร	12
การลดทอนพฤติกรรม	12
แผนปรับพฤติกรรมมีองค์ประกอบอะไรบ้าง	14
 ปัญญาแห่งรัก Love Quotient: LQ	 15
นิยาม 'ปัญญาแห่งรัก' Definition for love quotient	17
รากฐานและพัฒนาการของความรัก	17
แบบทดสอบการสื่อสารของความรัก	19
บทส่งท้าย	19
เอกสารอ้างอิง	20

พ่อแม่ช่วยสร้างเสริมเทคนิคสื่อสาร
ให้ลูกหลานที่มีปัญหาได้ ถ้ารู้วิธี :
อติซิม เกร็ดความรู้สำหรับครูและพ่อแม่

พ่อแม่ช่วยสร้างเสริมเทคนิคสื่อสารให้ลูกหลานที่มีปัญหาได้ ถ้ารู้วิธี

ออทิซึม เกิดความรู้สำหรับครูและพ่อแม่

นายประเสริฐ ต้นสกุล

เราคงได้ทราบมาแล้วว่าเด็กทุกคนที่เกิดมากว่าจะเติบโตมาจนถึงวัยเข้าโรงเรียนตามระดับชั้นที่สังคมจัดไว้ให้และจบการศึกษาในวัยรุ่นนั้น จะต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาในสิ่งแวดล้อมที่ต่าง ๆ กันไป โดยที่ทุกคนต่างก็มีต้นทุนทางสังคม และปัญหาของตนเองต่าง ๆ กันในหลาย ๆ ด้าน หลาย ๆ ลักษณะ โดยเฉพาะปัญหาของเด็กออทิสติก ซึ่งเริ่มจะเป็นที่รู้จักและกล่าวขวัญกันมากขึ้น

เมื่อไม่นานมานี้ได้มีเอกสารคู่มือพ่อแม่ที่ชื่อ PaTTAN Autism Initiative ABA Supports Family Handbook ให้ความรู้เรื่องนี้ไว้ดีมาก จึงใคร่ขอนำสาระโดยสรุปมาให้อ่านกันเป็นการประเทืองความรู้ว่าทุกวันนี้ ที่ไหนเขาคิดอะไร อย่างไร และทำอย่างไรอยู่

เนื้อหาในคู่มือเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงบทบาทของครอบครัวกับบทสรุปขององค์กรให้คำปรึกษาที่ตั้งขึ้น พร้อมให้คำจำกัดความเรื่อง ออทิซึม การวิเคราะห์ทำความเข้าใจพฤติกรรม และวิธีสื่อสารตอบโต้ของเด็ก รวมถึงคำแนะนำในการให้การช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการปรับทักษะของเด็ก และเรื่องอื่น ๆ อีกหลายเรื่องด้วย โดยเฉพาะที่น่าสนใจคือ

บทบาทของครอบครัว

องค์กรนี้เขาเสนอแนะว่า ประสบการณ์ของพ่อแม่ผู้ปกครองในครอบครัวที่มีสมาชิกคนหนึ่ง หรือหลายคนเป็นออทิซึมนั้นสมควรจะต้องได้รับความชื่นชมยกย่องมากทีเดียว เนื่องจากว่าในการที่จะใช้ชีวิตอย่างปกติสุขอยู่กับคนที่เป็ออทิซึมนั้น จะต้องอาศัยการวางแผนและการปรับตัวที่แตกต่างไปจากครอบครัวอื่นมากทีเดียว ซึ่งคนที่เคยรู้จักคุ้นเคยกับคนเป็นออทิซึมเท่านั้นที่จะเข้าใจว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับออทิซึมนั้นมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างไรบ้าง ในส่วนของเด็กที่เป็นออทิซึมนั้นพวกเขาก็ต้องการปฏิสัมพันธ์ และความรักความอบอุ่นจากสังคมรอบข้างด้วยเช่นเดียวกัน แต่ทว่าวิธีการแสดงออก ซึ่งความรัก และความสนใจของพวกเขา นั้น คนทั่วไปที่ไม่เคยอยู่ร่วมกับเด็กออทิสติก อาจจะมองไม่ออก และมักจะมองว่า “การขาดความสนใจในการปฏิสัมพันธ์กับสังคม” มันก็คือการไม่สนใจธรรมดา ๆ “ตามที่เห็น” นั่นเอง แบบเดียวกับที่พ่อแม่ของเด็กออทิสติกส่วนใหญ่เขาพูดกันนั่นแหละ ในทำนองเดียวกันพ่อแม่ของเด็กออทิสติกต่างก็เข้าใจวิธีการสื่อสารของลูกของเขาดีอยู่แล้วว่าลูกของเขาอาจไม่สื่อสารอะไรมากนักตามที่ควรจะเป็น และวิธีการสื่อความที่ใช้ก็อาจไม่ใช่วิธีสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสำหรับคนทั่วไป แต่พวกเขาก็สื่อความหมายได้ ความต้องการพื้นฐานของครอบครัวของเด็กออทิสติกก็เหมือนกับความต้องการของครอบครัวคนทั่ว ๆ ไปนั่นเอง จะมีส่วนที่แตกต่างออกไปก็เฉพาะที่จุดเน้นเท่านั้น

เจ้าหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษาที่ปฏิบัติงานภายใต้องค์กรนี้ ทุกคนทราบว่าครอบครัวของเด็กในชั้นเรียนที่เขาให้คำปรึกษานั้นมีหลายอย่างที่แตกต่างกันอยู่ นั่นหมายความว่าครอบครัวของเด็กทุกคนในชั้นต่างก็มีเรื่องที่จะเล่าที่เป็นประโยชน์อยู่มากด้วย จึงต้องให้ความสำคัญอย่างสูงกับบทบาทของครอบครัวและผู้ปกครอง โดยที่ผู้ให้คำปรึกษามีความตั้งใจจริงที่จะช่วยครอบครัวและโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาความต้องการพิเศษของเด็ก ๆ ด้วย เพราะเหตุว่าการที่จะพัฒนาโครงการที่มีประสิทธิภาพ และนำมาใช้ปฏิบัติให้ได้ผลดีนั้น เราจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งครอบครัว หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ และจากผู้ให้คำปรึกษาจากองค์กรนี้ด้วย

องค์กรให้คำแนะนำเรื่องออทิสซึมนี้ ประกอบขึ้นด้วยคณะที่ปรึกษา ผู้มีหน้าที่ชี้แนะชี้ทางถึงวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสอนเด็กออทิสติกในทุกมิติ ที่ปรึกษาบางคนขององค์กรเองก็มีลูกเป็นเด็กออทิสติกด้วย ซึ่งการที่มีพ่อแม่ของเด็กออทิสติกเป็นที่ปรึกษาอยู่ด้วยนี้ ได้ช่วยเพิ่มมิติของการทำงานขององค์กรนี้ให้เด่นชัดขึ้น ทำให้มั่นใจได้ว่าเป็นการดำเนินงานตามวิธีการที่ยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

ในช่วงที่เริ่มก่อตั้ง องค์กรนี้ได้อาศัยพ่อแม่ของเด็กออทิสติกเป็นหัวหอกในการดำเนินงาน โดยได้รับการสนับสนุนผ่านทางโครงการของสมาคมผู้ปกครองในระยะสามปีแรก ทุกวันนี้องค์กรนี้ก็ยังคงยึดมั่นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของครอบครัวอยู่ดั่งเดิม โดยเฉพาะความร่วมมือในเรื่องต่อไปนี้

- เปิดโอกาสให้ครอบครัวได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในการประชุมพบปะกับครู กับที่ปรึกษาทางการศึกษาของท้องถิ่น และกับเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาขององค์กรนี้ว่าการสนับสนุนที่ได้รับนั้นมีผลต่อโครงการการศึกษาของลูกของเขาอย่างไรบ้าง นอกจากนี้้องค์กรให้ความช่วยเหลือกรณีออทิสซึมนี้ ก็พร้อมที่จะช่วยตอบปัญหาข้อสงสัยของพ่อแม่ด้วยอีกทางหนึ่งด้วย
- เปิดโอกาสให้ครอบครัวได้ร่วมเป็นแกนดำเนินการในการศึกษาเพื่อค้นหาทักษะสำคัญที่จำเป็นจะต้องสอนให้กับเด็ก ๆ ว่ามีอะไรบ้าง และตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการสอนทักษะเหล่านั้นให้กับเด็ก ๆ ด้วย
- เปิดโอกาสให้ครอบครัวได้เข้าร่วมประชุมอบรมในท้องถิ่นตามกำหนดการที่จัดให้ โดยเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาขององค์กรทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา และวิเคราะห์พฤติกรรม (ABA) และเรื่องพฤติกรรมการพูดโต้ตอบ (VB) ด้วย

เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาขององค์กรฯ สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลความรู้ เรื่อง ออทิสซึม เรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรม และเรื่องการใช้ภาษาพูดได้

ถึงแม้ว่าองค์กรนี้จะมีเจตนาตั้งใจที่จะคอยช่วยทางครอบครัวให้ได้รับทราบเกี่ยวกับโครงการจัดการศึกษาที่ได้หารือกันนั้นอยู่แล้วก็ตาม แต่ก็ขอให้ระลึกไว้ด้วยว่าบทบาทหลักขององค์กรนี้คือ การให้คำปรึกษาแก่ฝ่ายที่จัดการศึกษา (โรงเรียน และท้องถิ่น) เท่านั้น ส่วนเรื่องของการจัดบริการการศึกษาที่เหมาะสมเป็นบริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางความสามารถนั้นเป็นหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานในท้องถิ่น หากใช่เป็นความรับผิดชอบขององค์กรให้คำปรึกษาไม่ ส่วนเรื่องการส่งแผนการเรียนรายบุคคลของเด็กให้พ่อแม่ ก็เป็นหน้าที่ของหน่วยงานการศึกษาท้องถิ่น หรือของหน่วยงานที่จัดการศึกษาก่อนวัยเรียนในพื้นที่

หน้าที่หลักของ PaTTAN Autism Initiative คือช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และการสื่อสาร เพื่อพัฒนาชีวิตของเด็กออทิสติก และครอบครัว ด้วยมาตรการที่ยึดโยงกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

ออทิสซึม คืออะไร

- ออทิสซึม เป็นอาการของการพัฒนาการที่มีปัญหาซับซ้อน ทำให้เกิดอาการหย่อนความสามารถที่มักจะปรากฏในช่วงสามปีแรกของชีวิต
- ออทิสซึม อาจปรากฏตั้งแต่เกิด หรือตั้งแต่ช่วงต้นของการพัฒนาการก็ได้
- ออทิสซึม นับเป็นหนึ่งในความผิดปกติอย่างในกลุ่ม “ความผิดปกติด้านการพัฒนาทักษะทางสังคม” (Pervasive Development Disorders)
- ออทิสซึม ทำให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น การปฏิสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การใช้จินตนาการ และการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- ออทิสซึม มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ การปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น การอยู่อย่างอิสระไม่เกี่ยวข้องกับใคร และการร่วมมือกับชุมชนที่จะคงอยู่ต่อเนื่องและยาวนานตลอดชีวิตด้วย
- ออทิสซึม จะมีความแตกต่างกันในหลายเรื่อง ทั้งความหนักเบาของอาการ อายุที่เริ่มปรากฏ และความเกี่ยวโยงกับความผิดปกติอื่น ๆ
- ออทิสซึม จะแสดงอาการให้เห็นเด่นชัดได้ในเด็กทั่ว ๆ ไปไม่เหมือนกัน และในเด็กแต่ละคน ในช่วงเวลาที่ไม่เหมือนกันด้วย
- อาการ ออทิสซึม อาจจะแสดงออกมาให้เห็นในลักษณะเป็นอาการรวม ๆ กับอาการของโรคอื่นอีกหลายอย่าง
- จะไม่มีพฤติกรรมใดที่ชี้บ่งเป็นการเฉพาะได้ว่าเป็นเรื่องของออทิสซึมแน่นอนที่จะต้องเกิดกับทุกคน

(National Research Council, 2001)

ลักษณะอาการทั่วไป

๑. มีความบกพร่องทางการสื่อสารกับสังคม เช่น
 - ในการสนทนา จะโต้ตอบได้ไม่ตรงประเด็น ไม่เหมาะสม ไม่เข้าเรื่อง
 - ไม่เข้าใจการสื่อสารด้วยท่าทางหรือกิริยาอาการ
 - เข้ากับเพื่อนในวัยเดียวกันไม่ค่อยจะได้

๒. แสดงพฤติกรรมซ้ำๆ คิดซ้ำๆ และมีลักษณะเฉพาะตัว

- การเคลื่อนไหวร่างกาย ซ้ำๆ ซาก
- การเขียนลายมือ หลากหลิกอยู่ไม่นิ่ง
- ทำตามที่เคยทำเป็นประจำ
- อ่อนไหวมากต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- ให้ความสนใจมากในสิ่งที่ไม่ควรสนใจ

ผลกระทบต่อการศึกษา

- เป็นปัญหาที่มีผลกระทบหรืออุปสรรคต่อการเรียนรู้และการปฏิสัมพันธ์กับสังคม
- ระดับความต้องการทางวิชาการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน สำหรับบางคนสถานะทางวิชาการคือจุดแข็งของเขา แต่สำหรับคนอื่น ๆ มันอาจเป็นแต่เพียงรายการที่ต้องได้รับการบำบัดอาการออทิซึม ที่มีประสิทธิภาพตามที่จำเป็น
- มักจะมีความจำเป็นที่จะต้องพยายามซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ในการเรียนรู้วิชาการบางเรื่อง เรียนรู้ภาษา และทักษะทางสังคม
- ที่มักจะมีความจำเป็นที่ต้องสอนบ่อย ๆ ก็คือ ทักษะทางสังคม
- จำเป็นต้องฝึกทักษะการจัดการตนเองด้วย
- การจำแนกแยกแยะทักษะที่เรียนรู้มีปัญหาทำให้ต้องวางแผนอย่างมีระบบ
- การให้ทำตามสูตร ซึ่งต้องวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อนำมาใช้ในขณะที่ยังสอนได้

การบำบัดอาการออทิซึมด้วยการศึกษาที่เป็นวิทยาศาสตร์ คืออะไร

การศึกษาพฤติกรรมโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (ABA) “จากหลักฐานที่ดีที่สุดที่มีอยู่ชี้ชัดว่าการใช้มาตรการทางการศึกษาที่เป็นวิทยาศาสตร์ (ABA) เป็นวิธีการบำบัดรักษาอาการ ออทิสซึม ที่ได้ผลดีที่สุด เพราะในกระบวนการ ABA จำเป็นต้องใช้หลักของพฤติกรรมศาสตร์และการเรียนรู้ มาผสมผสานกันเพื่อแก้ไขปัญหาออทิซึม ซึ่งหมายถึงการใช้ทั้งการสื่อสาร การพัฒนาการทางสังคม และการเรียนรู้ ประกอบกับปัญหาพฤติกรรมด้านอื่น ๆ มาประกอบกันด้วย”

ในปี ค.ศ. 2009 ได้มีรายงานขององค์กร National Standard Report ออกเผยแพร่ ทำให้นักการศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ได้รับข้อชี้แนะเรื่องการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาค่าดำเนินการตามสถานะที่เกิดขึ้นจริง ๆ รายงานฉบับนั้นได้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่กว้างขวางเกี่ยวกับมาตรการบำบัดรักษา พร้อมระบุหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อธิบายเหตุที่ต้องใช้มาตรการนั้นด้วย นอกจากนั้นยังได้รวบรวมรายงานผลการศึกษาที่เคยได้สรุปไว้เป็นจำนวนมากด้วย (National Standard Report Overview, 2009)

“

ผู้เขียนรายงานได้สรุปไว้ว่า สารหลักที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จสูงสุดที่ได้ชื่อว่าเป็น “การรักษาที่ถูกต้อง” ก็คือการทำโครงการนั้นดำเนินการโดยอาศัยการวิเคราะห์พฤติกรรมเป็นหลัก (e.g., Cooper, Heron, & Heward, 2007; Skinner, 1953) (National Autism Center, national Autism Standards 2009). รายงานฉบับนี้สอดคล้องกับงานวิจัยและคำแนะนำที่มีมาก่อน (National Research Council 2001); NY State Dept. Of Health (1999); Maine Administrators of Services for Children Disabilities (MADSEC) (1999); Report of the MADSEC Autism Task Force. Manchester, Maine)

”

ABA คืออะไร

ABA ย่อมาจาก Applied Behavior Analysis หมายถึง การวิเคราะห์พฤติกรรม ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่อาศัยการสนับสนุนจากข้อมูล เพื่อเพิ่มหรือลดพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลเพื่อให้เกิดผลดีกับบุคคลนั้นและสังคมรอบข้างของเขา

หลักการพื้นฐานของ การวิเคราะห์พฤติกรรม (ABA)

- ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมที่มีความสำคัญต่อสังคมที่จะต้องปรับปรุง ในการนี้จะทำการรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้อง และตีความข้อมูลควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน
- นำพฤติกรรมมาวิเคราะห์ และพิจารณาให้ชัดเจน โดยที่สามารถตรวจวัดได้ด้วย
- ทำการศึกษาว่าพฤติกรรมนั้น ๆ (สิ่งที่เด็กแสดงออก) เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมนั้นอย่างไร (ในภาวะแวดล้อมตอนนั้นมีอะไรเกิดขึ้น)
- ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมในสามประเด็นหลัก คือ
 - มีอะไรเกิดขึ้นก่อนที่จะเกิดพฤติกรรมนั้น
 - พฤติกรรมนั้นมีลักษณะอย่างไร
 - มีอะไรเกิดขึ้นหลังพฤติกรรมนั้น

Verbal Behavior คืออะไร

- Verbal Behavior (การใช้ถ้อยคำสื่อสารโต้ตอบ) คือ พฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยพฤติกรรมของคนอื่น เป็นพฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่กระทำในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งก็คือการสื่อความโต้ตอบนั่นเอง
- ศูนย์จะสนใจอยู่ที่การวิเคราะห์หาวัตถุประสงค์หลักของการใช้ภาษาในลักษณะนั้น คือดูที่สถานการณ์ที่ทำให้เขาใช้ภาษา หรือพูดอีกอย่างหนึ่งคือ ดูว่าทำไมจึงพูดแบบนั้น
- การใช้ถ้อยคำสื่อสารโต้ตอบอาจรวมถึง การใช้คำพูด การเขียน การแสดงท่าทาง การสื่อสารด้วยภาพ และมาตรการสื่อสารโดยใช้รูปแบบอื่นด้วยก็ได้

การทำความเข้าใจกับความหมายของคำที่พูด โดยศึกษาความหมายขององค์ประกอบของการโต้ตอบด้วยถ้อยคำ เป็นวิธีที่จะทำให้เราเข้าใจการใช้ถ้อยคำสื่อสารโต้ตอบได้ดีที่สุด เพราะองค์ประกอบดังกล่าวข้างล่างนี้เป็นตัวที่จะช่วยให้แยกแยะได้ว่า ได้พูดอะไรออกมา และทำไมจึงพูดเช่นนั้น

Mand = ความต้องการ สิ่งที่ต้องการ ความตั้งใจ (พูดเพราะอยากได้)

Tact = รูปลักษณ์ (บอกลักษณะตามที่ ได้เห็น ได้ฟัง ได้กลิ่น ได้ลิ้มรส หรือได้จับต้อง)

Intra Verbal = ภาพจินตนาการ ในระหว่างการสนทนา การตอบคำถาม และนึกภาพตอนที่คนอื่นพูด (เราพูดออกไปเพราะมีคนถาม หรือวิจารณ์)

Echoic = พูดทบทวนสิ่งที่คนอื่นพูด (พูดตามที่คนอื่นพูด)

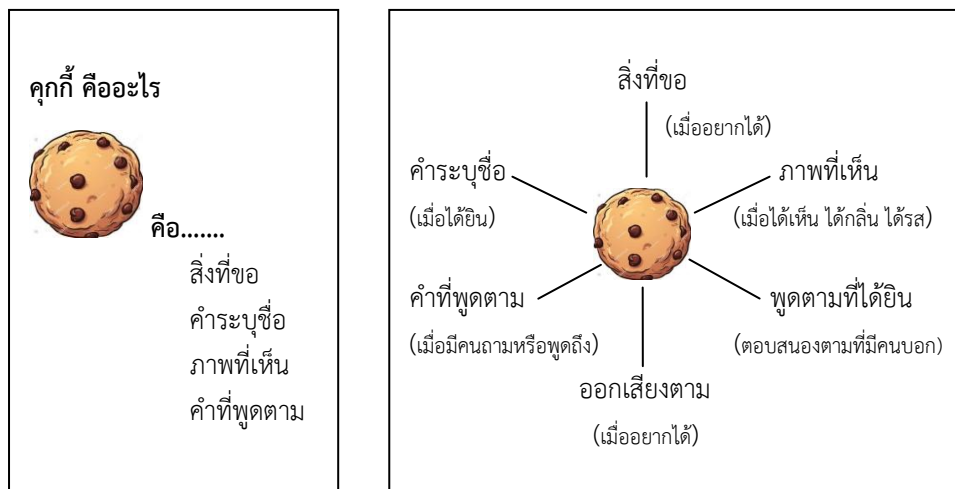
Imitation = แสดงการเลียนแบบอาการทางกายตามแบบที่คนอื่นทำ (เราเคลื่อนไหวร่างกายเพราะคนอื่นเขาก็ทำแบบเดียวกันนั้น)

Listener Responding/Receptive = การทำตามคำสั่ง (ทำเพราะมีคนบอกให้ทำ)

การพัฒนาโครงการทางภาษาสำหรับคนที่มีอาการออทิซึมนั้น การวิเคราะห์ในหัวข้อที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง มันจะช่วยในการสอนว่า “ควรพูดอะไร” และ “พูดตอนไหน” ด้วย ยกตัวอย่าง เช่น กรณีที่เป็นเรื่องสำคัญอันจำเป็นที่เด็กจะต้องรู้จักใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถานการณ์ที่เหมาะสม เช่น บอกได้ว่า “น้ำ” เมื่อรู้สึกกระหายและอยากดื่มน้ำ และเวลาให้ดูภาพน้ำ แล้วถามว่า “นี่คืออะไร” ก็บอกได้ว่า “น้ำ”

ข้างล่างนี้คือภาพแสดงให้เห็นว่าการสอนคำว่า “คุกกี้” ในทุก ๆ สถานการณ์เป็นอย่างไร

ในโปรแกรมการสอนการพูด (VB) นั้น เราจะเน้นการสอนความหมายของคำที่ใช้ ซึ่งคำว่า “คุกกี้” คำเดียวนี้อาจใช้ในหลาย ๆ วัตถุประสงค์ เช่น ใช้เรียกชื่อสิ่งของ ใช้ในการขอ ใช้ตอนตอบคำถาม หรือใช้ตอนที่พูดตามคนอื่นเขา เป็นอาทิ ดังนั้น คำเดียวนี้อาจจะต้องแยกสอนตามสถานการณ์ที่ใช้ คือ เป็น Mand (คำขอ) Tact (คำระบุ) Echoic (นึกภาพ) Intra Verbal (เห็นภาพ) หรือเป็นการตอบรับ เพื่อให้นักเรียนใช้คำนั้นได้ในหลาย ๆ วัตถุประสงค์

ลักษณะการใช้	สิ่งที่มาก่อน	พฤติกรรม	ผลลัพธ์
สิ่งที่ยขอ Mand	สิ่งเราให้อยากได้	ออกเสียง (พูดคำว่า คุกกี้ ทำท่าทางหรือใช้ภาพ)	ได้รางวัล (ได้รับคุกกี้)
สิ่งที่ระบุ Tact	สิ่งกระตุ้นให้นึกถึง	ออกเสียง (พูดคำว่า คุกกี้ ทำท่าทางหรือใช้ภาพด้วย)	ได้รับการส่งเสริมรูปแบบอื่น (เช่น คำชม ดีมาก เยี่ยม ไข่เลย หรือลูบหลัง)
สิ่งที่ได้ตอบ Intra Verbal	คำพูดที่มาก่อนกระตุ้น	ออกเสียง (พูดคำว่า คุกกี้ ทำท่าทาง)	ได้รับการส่งเสริมรูปแบบอื่น (เช่น คำชม ดีมาก เยี่ยม ไข่เลย หรือลูบหลัง)
ภาพที่นึกถึง Echoic	คำพูดที่มาก่อนกระตุ้น	ออกเสียง (พูดคำว่า คุกกี้)	ได้รับการส่งเสริมรูปแบบอื่น (เช่น คำชม ดีมาก เยี่ยม ไข่เลย หรือลูบหลัง)

เราจะวิเคราะห์พฤติกรรมและคำพูดได้อย่างไร ในชั้นเรียน

➤ อันดับแรกต้องกระตุ้นให้เด็กร่วมมือและอยากอยู่กับเรา โดยให้การอยู่กับเรานั้นมีผลทำให้เด็กได้รางวัลที่เขาอยากจะได้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เราสร้างสิ่งแวดล้อมให้กับการเรียนและผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งของรางวัลล่อใจ (มีรายการหรือกิจกรรมที่เด็กชอบ) เพื่อดึงดูดให้เด็กอยากเข้ามาหาเรา

➤ จากนั้นเราก็สอนวิธี และให้ฝึกทักษะต่าง ๆ ต่อไปนี้

- วิธีที่จะขอสิ่งที่อยากได้ (MAND)
- วิธีที่จะระบุว่าสิ่งนั้นคืออะไร (TACT)
- วิธีตอบคำถาม (INTRAVERBAL)
- วิธีทำตามคำบอก (RECEPTIVE)
- วิธีทำตามทีคนอื่นเขาทำ
- เขาพูดอะไร (ECHOIC)
- เขาทำอะไร และเคลื่อนไหวอย่างไร (MOTOR IMITATION)
- และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการสื่อสาร และการพัฒนาทางสังคม

หมายเหตุ ทักษะเฉพาะอย่างการสอน เป็นไปตามความจำเป็นของเด็กแต่ละคน

➤ ก่อนที่จะเริ่มสอน เราต้องประเมินทักษะของเด็กเสียก่อน ซึ่งทำได้โดยใช้ Verbal Behavior Milestones Assessment and Placement Program (VB MAPP) เป็นแบบประเมิน

➤ นอกจากการประเมินแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องฝึกอบรมครูและเจ้าหน้าที่ในโครงการจัดทำโปรแกรม และให้คำแนะนำวิธีการสอนในขณะปฏิบัติงานด้วย ซึ่งอาจรวมถึงการทำตัวอย่างให้ดูว่าโปรแกรมหรือการจัดการกับปัญหาทางพฤติกรรมมีวิธีการอย่างไร วิธีการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูล และวิธีสอนตามท้องมือ ผลการวิจัย คือทำอย่างไรด้วย

VB MAPP คืออะไร

VB MAPP เป็นชื่อย่อของแบบประเมินที่ชื่อ Verbal Behavior Milestones Assessment and Placement Program ที่พัฒนาขึ้นโดย Mark Sundberg, Ph.D. เป็นแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นตามข้อวิเคราะห์ของ Skinner เรื่องพฤติกรรมการณ์พูดซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน แบบประเมินนี้มี 170 ข้อ ครอบคลุมพัฒนาการ 3 ระยะ รวมทักษะและคำพูดต่าง ๆ อยู่ 16 กลุ่ม โปรแกรมนี้ครอบคลุมการประเมินและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคด้านการใช้ภาษาและการเรียนรู้ 22 ชนิดที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษา โดยรวมแล้วผลจากการประเมินนี้จะช่วยให้การแก้ปัญหาด้านภาษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นได้

มีการประเมินทักษะอะไร ในระดับใดบ้าง

ระดับที่ ๑	ระดับที่ ๒	ระดับที่ ๓
การบอกความต้องการ	การบอกความต้องการ	การบอกความต้องการ
การอธิบายลักษณะ	การอธิบายลักษณะ	การอธิบายลักษณะ
การทำตามที่บอก	การทำตามที่บอก	การทำตามที่บอก
การเข้าใจสิ่งที่เห็น	การเข้าใจสิ่งที่เห็น	การเข้าใจสิ่งที่เห็น
การเลียนแบบ	การเลียนแบบ	คณิตศาสตร์
การออกเสียงตาม	การออกเสียงตาม	การอ่าน
การเล่น	การเล่น	การเขียน
การเข้ากลุ่ม	การเข้ากลุ่ม	การสังคม/เล่นกับเพื่อน
การใช้วาจาสื่อสาร	การโต้ตอบในงาน/กลุ่ม	การโต้ตอบในงาน/กลุ่ม
	การตอบสนองเป็นกลุ่ม	การสอนเป็นกลุ่ม
	หลักภาษา	หลักภาษา

ประเมินส่วนไหนของปัญหาการเรียนรู้ และภาษา

การประเมินอุปสรรคปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของ VP-MAPP และเป็นส่วนช่วยให้ผู้สอนได้ทำการวิเคราะห์รายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ข้างทำยนี้ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน

การควบคุมการสอน	การฟังไม่ชัด	แรงจูงใจไม่พอ
ปัญหาพฤติกรรม	การสื่อความโต้ตอบไม่ชัด	ความจำเป็นต้องตอบมีน้อยไป
บอกสิ่งที่อยากได้ไม่ชัด	ต้องรอให้เตือน	การกระตุ้นตัวเองให้ทำ
การบอกลักษณะไม่ชัด	การอธิบายรายละเอียด	การออกเสียงเพี้ยน
การเลียนแบบไม่เหมือน	การขีดเขียน	การกีดกันจากการตั้งใจมากเกินไป
การออกเสียงตามไม่เหมือน	การมองภาพรวมไม่ชัด	ต้องอาศัยแรงหนุน
การนิกรภาพไม่ชัด	มองสถานการณ์ไม่ออก	ความเอาใจจดจ่อ

กระบวนการสอนที่ได้ผล

- ใช้รางวัลเป็นเครื่องเร้าในโอกาสที่เหมาะสม
- การสอนที่ไม่มีการผิดพลาด
- การแก้ไขข้อผิดพลาด/เทคนิคการถ่ายทอด
- การสอนหลายแบบที่มีการผสมผสาน
- มีการผสมผสานกันระหว่างทักษะที่ง่ายบ้างยากบ้างคละกันไป
- ฝึกเป็นระยะ ๆ ไม่ต้องต่อเนื่อง
- กระตุ้นให้ทำ/ให้เลิกทำ (prompting/fading)
- ให้รางวัลล่อใจ (shaping)/ให้รางวัลแปลก ๆ
- ฝึกสลับต่อเนื่อง (จากหน้าบ้าง จากหลังบ้าง ทั้งหน้าทั้งหลังบ้าง)
- วิเคราะห์เนื้อหา
- กำจัดจุดที่ไม่ถูกต้อง
- สอนภาษาโดยการวิเคราะห์พฤติกรรมการออกเสียงพูดตามวิธีการของสกินเนอร์

การให้รางวัลเสริมแรงในทางบวก คืออะไร

การเสริมแรง คือ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมใด ๆ เพื่อให้พฤติกรรมนั้นมีโอกาสมากที่จะเกิดขึ้นซ้ำอีกในอนาคตที่มีสภาพแวดล้อมเดียวกัน

การเสริมแรง จะทำให้โอกาสเกิดพฤติกรรมมีมากขึ้นเสมอ (ไม่ว่าจะเป็นการเสริมแรงทางบวกหรือลบ)

การเสริมแรงทางบวก – ให้เพิ่มขึ้น หรือมากขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมนั้นให้มากขึ้น

การเสริมแรงทางลบ – ลด หรือ ตัดบางอย่างลง เพื่อลดโอกาสที่พฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นอีก

ควรระลึกไว้ด้วยว่า การเสริมแรงทำได้หลายอย่างต้องไม่คิดว่าการเสริมแรงเป็นเพียงการให้สิ่งของบางอย่างแก่เด็กอย่างเดียวเท่านั้น แต่มันเป็นการให้อะไรก็ได้ที่เกิดตามมาจากผลของพฤติกรรมที่จะทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นซ้ำได้อีกในอนาคต ก็คือการเสริมแรงนั่นเอง

การยืดโยงไว้ด้วยตัวเสริมแรง หมายถึงอะไร

หมายถึงการที่เราให้เครื่องเสริมแรง (สิ่งของ/กิจกรรม) แก่เด็กก่อนที่จะเริ่มการสอนให้เขาทำอะไร ซึ่งหมายความว่าผู้ดำเนินการจะให้เครื่องเสริมแรงเมื่อเด็กเข้ามาหา และหรือเข้ามาคลุกคลีอยู่ใกล้ โดยที่เราไม่เรียกร้องอะไรจากเขาเลยนอกจากไม่ทำสิ่งที่ปัญหาเท่านั้น

เมื่อเราสามารถยืดโยงเด็กไว้ได้อย่างเหมาะสมได้ เด็กก็จะอยากอยู่ใกล้ ๆ กับเรา และจะไม่รังเกียจที่จะร่วมมือกับเราเมื่อถึงเวลา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเสริมแรงที่ได้พิสูจน์กันมาแล้ว ทำให้มองเห็นว่าผู้ใหญ่เป็นผู้ให้สิ่งที่ดี ๆ

การเข้ามาใกล้ คืออะไร

การเข้ามาใกล้ หมายถึง พฤติกรรมใด ๆ ของเด็ก (การเคลื่อนไหว หรือการบอก) ที่บ่งบอกว่าเด็กอยากอยู่กับเรา

ถ้าหากเรากำลังสนุก เด็กก็จะรู้สึกสนุกด้วย และอยากอยู่ร่วมกับเรา การสอนคนที่อยากอยู่กับเราทำง่ายกว่าการสอนคนที่อยากจะวิ่งหนีไปจากเรามากนัก

แม้จะไม่ได้กำหนดไว้ก่อนตั้งแต่ต้น แต่ตัวเสริมแรงนี้ก็จำเป็นสำหรับการที่เด็กจะเข้ามาใกล้เรา... เด็ก ๆ จะมองเรา หรือเดินตามเรา หรือยอมให้เราเดินด้วยเพื่อให้ได้สิ่งเสริมแรง เราไม่ต้องวิ่งตาม... เพราะนั่นคือการเสริมแรงสำหรับพฤติกรรม “การเดินหนี”

เมื่อเราเริ่มประเมินและลงมือทำงานกับเด็ก เราต้องประเมินให้ได้ว่าเขาชอบอะไร เพราะสิ่งที่เด็กชอบอาจเป็นตัวเสริมแรงได้ ซึ่งในต้นปีการศึกษาอาจจะต้องให้ครูรอกข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินตัวเสริมแรงด้วย ซึ่งมีแบบสำรวจที่ใช้อยู่หลายแบบ

การลดทอนพฤติกรรม

ขั้นตอนสำหรับดำเนินการกรณีที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในห้องเรียน

ตอนแรก เราต้องดำเนินการ ดังนี้

- พิจารณาลักษณะของพฤติกรรมนั้นให้ชัดเจน
- พยายามป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมนั้น การป้องกันเริ่มจากการสอนที่ทำอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ยุทธศาสตร์สร้างแรงจูงใจด้วยความรอบคอบ เด็กคนที่ไม่ได้อยู่ว่างคือกำลังเรียนสนุกปกติจะไม่แสดงพฤติกรรมที่มีปัญหา
- รวบรวมและนำข้อมูลพื้นฐานมาจัดทำเป็นกราฟ จากนั้นก็เก็บข้อมูลความถี่ (ทำบ่อยเพียงใด) และหรือระยะเวลาที่เกิดขึ้น (อยู่นานไหม) สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราติดตามพฤติกรรมและวิเคราะห์ได้ว่าพฤติกรรมได้พัฒนาดีขึ้นหรือแย่ลงหรือเหมือนเดิม

ถ้าหากว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหายังคงอยู่ เราก็จำเป็นต้องพิจารณาต่อไปว่า เพราะเหตุใดพฤติกรรมนี้จึงเกิดขึ้น (เพื่ออะไร)

ในการวิเคราะห์เหตุนี้ เราจะต้องประเมินวัตถุประสงค์ของพฤติกรรมนั้น ซึ่งเป็นวิธีที่เราใช้ในการเก็บข้อมูลที่จำเป็น เพื่อหาว่าทำไมจึงต้องทำพฤติกรรมนั้น ผลลัพธ์สำคัญที่จะได้คือ

- คำอธิบายลักษณะพฤติกรรมที่ชัดเจน
- ได้ทราบถึงเหตุการณ์ที่จะบอกได้ว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นเมื่อใด
- ได้ทราบถึงผลลัพธ์ ที่จะทำให้พฤติกรรมยังคงอยู่ (ตัวเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีปัญหา)
- ได้ข้อสรุป หรือสมมุติฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรม สถานการณ์เฉพาะที่ทำให้เกิดขึ้น และตัวเสริมแรงที่ทำให้พฤติกรรมยังคงอยู่

มีอยู่สามวิธีที่เราใช้ประเมินว่าพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นเพื่ออะไร ส่วนมากจะอาศัยการนำสองหรือสามวิธีดังต่อไปนี้มาผสมผสานกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้

- **วิธีสอบถาม (ทางอ้อม)** คือ สัมภาษณ์ขอข้อมูลของเด็กจากบุคคลที่เคยสัมผัสโดยตรง วิธีนี้จะช่วยให้สามารถจำกัดวงของสถานการณ์ที่อาจทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น ๆ ให้แคบลงได้ระดับหนึ่ง
- **วิธีวิเคราะห์จากรายละเอียด (วิธีธรรมชาติ)** คือ ทำการสังเกตพฤติกรรมในสถานการณ์เฉพาะที่เกิดพฤติกรรมนั้น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เวลาที่เกิดพฤติกรรม (บันทึกแต่ละกรณีไว้) คือเกิดอะไรขึ้นก่อนที่พฤติกรรมนี้จะปรากฏ และเกิดผลอะไรตามมาทันทีหลังจากพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นแล้ว (ผลลัพธ์)
- **วิธีวิเคราะห์หาวัตถุประสงค์ที่แท้จริง (คิดทบทวน)** นำเหตุต่าง ๆ มาโยงใยอย่างมีระบบกับสภาพแวดล้อม เช่น มีอะไรเกิดขึ้นก่อนหรือหลังพฤติกรรมนั้นบ้าง เพื่อดูว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นจะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของสถานการณ์ใด มันเป็นวิธีกำหนดเงื่อนไขตัวกำกับที่ชัดเจนที่สุดในการประเมินหาสาเหตุของพฤติกรรมที่จะให้ผลลัพธ์ที่น่าเชื่อถือมากที่สุด

การประเมินวัตถุประสงค์จะช่วยให้เราสามารถสร้างสมมุติฐานได้ว่า **ทำไม** จึงเกิด พฤติกรรมนี้ (มีรางวัลเสริมแรงอะไรที่เด็กได้จากการทำพฤติกรรมนี้) ซึ่งจะทำให้เราสามารถหาวิธีการป้องกันที่เหมาะสมได้ตาม **ต้นเหตุ** ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น ถ้าหากว่าเราสร้างแผนการปรับแก้พฤติกรรมขึ้นโดยไม่ดำเนินการประเมินหาต้นเหตุของพฤติกรรมนั้นเสียก่อน อาจทำให้ปัญหานักหนาสาหัสขึ้นไปอีกก็ได้

แผนปรับพฤติกรรมมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

๑. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หมายถึง การปรับเปลี่ยนภาวะแวดล้อมเพื่อลดแรงจูงใจที่ชักนำให้เด็กทำพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นให้น้อยลง คือปิดกั้นไม่ให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นได้นั่นเอง

๒. จัดสอนพฤติกรรมทดแทน หมายถึง การส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมอย่างใหม่ที่ให้ผลลัพธ์เช่นเดียวกับพฤติกรรมที่มีปัญหานั้น เป็นต้นว่า สอนให้รู้จักบอกตรง ๆ ได้ว่าอยากได้อะไร แทนที่จะแผดเสียงร้องไห้เพื่อให้ได้สิ่งนั้น

๓. ล้างพฤติกรรม หมายถึง การไม่ให้สิ่งสนับสนุนใด ๆ ที่จะทำให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ต่อไปอีก หรืออีกนัยหนึ่ง คือการทำให้เด็กเชื่อมั่นได้ว่าพฤติกรรมที่มีปัญหานั้นจะไม่ช่วยให้เขาได้อะไรที่ดีขึ้นเลย เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกล่าวว่า ด้วยเหตุที่เด็กอาจเคยมีประวัติที่เคย “ได้รับสิ่งที่ต้องการ” ทุกครั้งที่แสดงพฤติกรรมที่มีปัญหานั้นมาก่อน เมื่อเราใช้มาตรการล้างพฤติกรรม (ไม่ยอมให้สิ่งที่เขาเคยได้จากการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา) เราอาจต้องเผชิญกับพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้งขึ้น หรือรุนแรงขึ้น หรือมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น (คือเป็นหนักขึ้น) ก็ได้ แต่จะเป็นการชั่วคราวก่อนที่พฤติกรรมปัญหานั้นจะคลายลง ซึ่งอาการลักษณะนี้เรียกว่า extinction burst (ระเบิดก่อนจบ) เป็นเรื่องสำคัญที่พ่อแม่ต้องเข้าใจว่าส่วนใหญ่การที่พฤติกรรมปัญหานั้นจะเพิ่มความรุนแรงขึ้นเป็นการชั่วคราวเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นก่อนที่เราจะเห็นว่ามันลดลง เช่น สมมุติว่าเรากำลังคุยกับเพื่อนและถามว่า “เวลาเท่าไรแล้ว” แต่เพื่อนไม่ตอบ (นั่นคือไม่สนใจ) เราจะทำอย่างไรต่อไป ก็ถามซ้ำอีก คราวนี้อาจถามให้ดังมากขึ้น นี่คือการระเบิดก่อนจบ และถ้าเพื่อนยังเฉยอีก เราก็อาจเลิกถาม

๔. ข้อมูล การเก็บข้อมูลก็เป็นเรื่องสำคัญสำหรับโครงการนี้ เช่นเดียวกับโครงการที่ดี ๆ มีคุณภาพอื่น ๆ ในด้านพฤติกรรม เราจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินพฤติกรรมที่มีปัญหา (ทั้งด้านปริมาณ และระยะเวลา)

ต้องจำไว้ด้วยว่าการแก้ไขเพื่อช่วยลดปัญหาพฤติกรรมนั้น เราพัฒนาขึ้นตามความจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล ในฐานะของพ่อแม่ผู้ปกครองทางโรงเรียนอาจต้องขอให้ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการนี้ด้วย

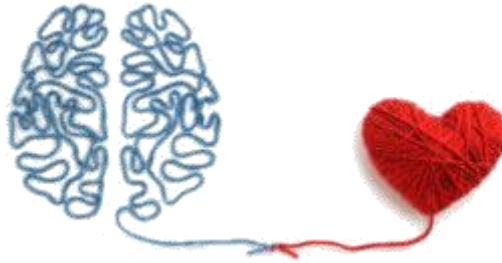
กระบวนการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอาจต้องอาศัยการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือ IEP ด้วย ซึ่งครูจำเป็นต้องทำให้ท่านมีข้อมูลเกี่ยวกับแผนดำเนินงานลดพฤติกรรมของเด็กเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนที่จะจัดทำแผนพฤติกรรมขึ้น ซึ่งทางที่ปรึกษาจากองค์กร พี่เอทีทีเอเอ็นสามารถให้ความช่วยเหลือกับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกแนวทางจัดการกับพฤติกรรมที่มีปัญหาที่ได้ผลทางบวกและมีประสิทธิภาพดีที่สุดได้

ปัญญาแห่งรัก
LOVE QUOTIENT: LQ

ปัญญาแห่งรัก LOVE QUOTIENT: LQ

สิริยา ศานิต

คำว่า 'รัก' คืออะไรใครรู้บ้าง
แม้กล่าวอ้างอิงผลคนคงขาม
คำว่า 'รัก' สั้นเพียงนี้มีแต่ความ
ยากนิยามยากประมวลล้วนปะปน

ในปี ค.ศ. 1995 เมื่อ เดวิด โกลแมน (David Goleman) ได้เผยแพร่หนังสือเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) ผู้คนต่างมองเห็นความสำคัญของเรื่อง EQ ว่าความฉลาดในด้านนี้ส่งผลสำเร็จในชีวิตของบุคคลยิ่งเสียกว่าเรื่องของเชาว์ปัญญาหรือไอคิวที่สังคมเน้นว่าเป็นความเฉลียวฉลาดรอบรู้ของมนุษย์ที่จะนำพาชีวิตให้ประสบความสำเร็จและมองเห็นว่าเรื่องของ EQ นั้น ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพอีกด้วย

ปัจจุบันการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการทำงานต่าง ๆ แทนมนุษย์และทำให้เห็นว่าผลงานที่ปรากฏนั้นเก่งกว่าสติปัญญาของมนุษย์จะทำได้เสียอีก เพราะมีความถูกต้องแม่นยำรวดเร็วตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคมในสาขาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั่วถึงจนเชื่อกันว่า AI จะเข้ามาทำงานแทนที่มนุษย์ในมิติต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ความสนใจในเรื่องไอคิวของมนุษย์จึงลดลงทั้ง ๆ ที่การสร้างปัญญาประดิษฐ์นั้นมาจากฝีมือมนุษย์

แม้ปัญญาประดิษฐ์ ยังเป็นเครื่องจักรกลที่ไร้อารมณ์ แต่ผู้สร้าง AI ก็พยายามพัฒนาส่วนที่ยังขาดนี้เมื่อไม่นานมานี้ แจ็ค มาร์ Jack Ma ผู้ก่อตั้งบริษัท Alibaba นักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จระดับมหาเศรษฐีผู้โด่งดังในการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการทำธุรกิจการค้า ได้ให้ความเห็นว่า การจะประสบความสำเร็จคุณจะต้องมีทั้งความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา (IQ) อารมณ์ (EQ) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (CQ) ซึ่งจะทำให้การผลิตผลงานออกมามีคุณภาพดีเด่น ยิ่งย่น ถ้าอยากให้มีคนยอมรับนับถือมีความสัมพันธ์ทางใจก็ควรจะมี LQ: Love Quotient ด้วยและสิ่งนี้ปัญญาประดิษฐ์ยังทำไม่ได้

นิยาม 'ปัญญาแห่งรัก' Definition for love quotient

Chris Wise
(Images via:
<https://thelovequotient.org>)

ความรักเป็นเรื่องของอารมณ์และเป็นนามธรรม และเป็นกลไกสำคัญต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ ทั้งเป็นที่ตระหนักกันในทุกชนชาติ การจะนิยามคำนี้จึงมีคำอธิบายที่หลากหลายทั้งในเชิงวรรณกรรมและจิตวิทยา ในบทความนี้จะเน้นมาทางจิตวิทยา กล่าวคือ "ความรัก" หมายถึง ความพอใจ ความชอบ ความเข้าใจ ความห่วงใยซึ่งกันและกัน รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน Chris Wise ผู้นำในเรื่อง LQ ได้นิยามว่า LQ คือ ความสามารถในการมีเมตตา เอื้ออาทร รักตนเอง และผู้อื่น

สรุปว่า ความรัก คือ

ความพึงพอใจ ความเอื้ออาทร และความผูกพันจากการสร้างสายสัมพันธ์

รากฐานและพัฒนาการของความรัก

ความรักเป็นความรู้สึกและการเรียนรู้ทางอารมณ์ หากจะอธิบายถึงความเป็นมาของความรักในเชิงจิตวิทยาพัฒนาการก็ต้องดูตั้งแต่จุดกำเนิดของชีวิต ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการกำเนิดของชีวิตมักอธิบายจุดเริ่มต้นของการปฏิสนธิว่าเป็นการก่อเกิดของชีวิตและอธิบายถึงความเจริญงอกงามของการเติบโตทางร่างกาย ภาษา อารมณ์ และสังคม

ในฐานะที่ความรักเป็นเรื่องของอารมณ์ การเรียนรู้อารมณ์ที่เป็นพื้นฐานจึงขึ้นอยู่กับความพร้อมในการกำเนิดชีวิต เด็กที่ถือกำเนิดมาจากความพึงพอใจและความพร้อมของการมีครอบครัวก็จะได้รับการเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการไปตามขั้นตอนที่เหมาะสม เช่น ในวัยทารกแม่ที่โอบกอดลูก ให้ความสนใจดูแลอย่างอบอุ่นก็จะทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกของการไว้วางใจผู้ดูแลและคนรอบข้าง ความรู้สึกเช่นนี้คือพื้นฐานสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นของความรัก เด็กที่ไม่ได้รับความรักก็จะไม่เรียนรู้ถึงความอบอุ่นและความไว้วางใจ เขาก็จะรักใครไม่เป็น ส่งผลถึงพัฒนาการทางบุคลิกภาพและการเข้าสังคม ดังนั้นในช่วงวัยทารกและวัยเด็ก ความสัมพันธ์และความผูกพันในครอบครัวจึงเป็นรากฐานสำคัญของพัฒนาการแห่งรัก

เมื่อเติบโตอย่างเข้าสู่วัยรุ่น เรื่องของความรักก็จะก้าวเข้าสู่เรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ เด็กที่มีรากฐานมั่นคงจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจผู้อื่น มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น มีความสุขกับการเป็นผู้ให้และผู้รับอย่างเหมาะสม แต่ถ้ารากฐานในวัยเด็กบกพร่อง การเรียนรู้และการปรับตัวในเรื่องความรักก็มักจะมีปัญหา โดยเฉพาะในเรื่องสุขภาพจิต

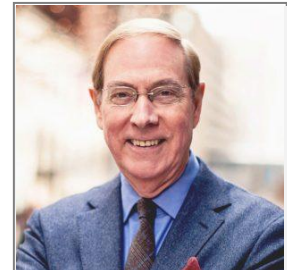
เมื่อก้าวสู่วัยทำงาน ความรักมักจะตามมากับความรับผิดชอบ การสร้างความมั่นคงในชีวิต ทั้งเรื่อง การงาน การเงิน สังคม คนที่จะประสบความสำเร็จดังกล่าวยังมักเป็นผู้มีความรักในสิ่งนั้น ๆ เป็นเครื่องจรรโลงใจ และเรียนรู้ที่จะรักและการให้ความรักแก่ผู้อื่นอย่างเหมาะสม พัฒนาการของความรักจึงมีจุดเปลี่ยนไปตามวัยและรากฐานสำคัญจะก่อเกิดตั้งแต่เยาว์วัยและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต แต่ละช่วงวัย สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รวมถึงค่านิยมในแต่ละวัฒนธรรมก็มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และการปรับตัว

การสื่อสารของความรัก

อ่อนอ่อนแอบอิงไอร่อน
แผ่วแผ่วคำหวานชานใจ
ตรงที่มีเพียงเราสอง
เราต่างสร้างสายสัมพันธ์

กรุ่นกรุ่นจุมพิตชิดใกล้
อยากให้หยุดลงตรงนั้น
ตาจ้องเลือนเลือนเหมือนฝัน
แทนของขวัญแทนรักสลักใจ

การรับรู้และเข้าใจถึงความรู้สึกพึงพอใจที่ผู้อื่นมอบให้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในการที่จะรักคนอื่นและเป็นพัฒนาการที่จะทำให้คนอื่นมีความสุขและมีความพึงพอใจเช่นกัน และนั่นคือการสื่อสารของความรัก Dr. Gary Chapman ผู้เขียนหนังสือเรื่อง The Five Love Language ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 และได้รับการตีพิมพ์หลายครั้งจนถึงปัจจุบันมียอดจำหน่ายสูงกว่า 10 ล้านเล่ม ได้แบ่งช่องทางการสื่อสารของความรัก หรือ ภาษารักไว้ 5 แบบ ดังนี้

Dr. Gary Chapman
(Images via:
<https://www.5lovelanguages.com>)

แบบที่ 1 การบอกรัก (Words of Affirmation) คือ การแสดงความรักด้วยคำพูด เป็นการแสดงออกที่ง่ายและเป็นการสื่อสารที่ทำได้รวดเร็ว เช่น การพูดว่า “คิดถึงนะ รักคุณที่สุด เป็นห่วงจัง” ฯลฯ อย่างไรก็ตามในบางวัฒนธรรมพ่อแม่ไม่นิยมบอกรักลูกด้วยคำพูด เมื่อลูกโตขึ้นจึงรู้สึกเขินที่จะใช้คำพูดตรง ๆ ในการบอกรัก

แบบที่ 2 การสัมผัสทางกาย / กายสัมผัส (Physical Touch) เป็นการแสดงความรักโดยใช้การสัมผัสของร่างกาย เช่น การโอบกอด การอุ้ม การขบอหรือขบไหล่ การจับมือ การลูบศีรษะ การตบไหล่ การหอมแก้ม ตลอดจนการใช้สายตา การพยักหน้า การใช้ท่าทางที่บ่งบอกถึงการยอมรับ ชื่นชม โดยไม่ได้ใช้คำพูด ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น เป็นสุข หรือรู้สึกผูกพันลึกซึ้งขึ้น แต่ต้องรู้จักเวลา สถานที่ที่เหมาะสม ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละชาติด้วยว่าสมควรจะแสดงออกได้ในรูปแบบใด มากน้อยแค่ไหน เพราะการสัมผัสทางกายโดยเฉพาะเพศตรงข้ามเป็นเรื่องละเอียดอ่อน

แบบที่ 3 การให้บริการ (Acts of Service) เป็นการแสดงออกของความรักโดยการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความห่วงใยความใส่ใจ เช่น การช่วยถือของ ช่วยทำอาหาร การไปรับไปส่งในที่ต่าง ๆ เป็นต้น

แบบที่ 4 การให้ของขวัญ (Receiving Gifts) เป็นการสื่อสารภาษารักด้วยการให้สิ่งของแทนใจ เช่น การให้ดอกกุหลาบแดง ซึ่งถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของความรัก การให้ของขวัญวันเกิด หรือวันครบรอบแต่งงาน การมีของมาฝากจากการกลับจากการเดินทางไปอื่น หรือการให้สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นของขวัญ แทนใจในยามจากกัน ของขวัญหรือของฝากอาจเป็นของที่ราคาสูงหรือไม่ก็ได้

แบบที่ 5 การใช้เวลาอย่างมีคุณภาพ (Quality Time) การใช้เวลากับคนที่รักอย่างมีคุณค่าเป็นสิ่งแสดงถึงความรักความใส่ใจที่พึงปรารถนาของทุกคนและทุกช่วงวัย การใช้เวลาร่วมกันอาจไม่จำเป็นต้องยาวนานแต่มีการสื่อความหมายที่ดีที่เอื้ออาทรต่อกัน รับฟังรับรู้ เรียนรู้เรื่องราวของกันและกันอย่างจริงจังและเข้าใจกัน ความรู้สึกนี้คือ ภาษารักที่อบอุ่นและยั่งยืน ทำให้คนมีกำลังใจในการดำเนินชีวิต

การสื่อสารของความรักทั้ง 5 แบบนี้มีอยู่ในทุกคน หากแต่บางคนอาจชอบแสดงออกหรือชอบให้คนอื่นแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ไม่เท่ากัน เช่น บางคนชอบการสัมผัส บางคนชอบการบอกรักหรือการสื่อสารด้วยคำพูด บางคนสนใจเรื่องของกานัล บางคนต้องการเวลาส่วนตัวกับคนรักมาก ดังนั้นในการดำเนินชีวิตแต่ละช่วงวัยเราจึงควรเรียนรู้ว่าการสื่อสารสำหรับตัวเองและคนรักเป็นแบบใดเพื่อจะได้ปรับตัวเข้าหากันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบทดสอบการสื่อสารของความรัก

Dr. Gary D. Chapman ได้สร้างแบบทดสอบการสื่อสารของความรัก 5 แบบไว้ในหนังสือ The Five Love Language และ The Five Love Language of Children แบบทดสอบนี้เป็นแบบประเมินตนเองว่ามีลักษณะเช่นนั้นหรือไม่ โดยมีข้อคำถามที่สะท้อนถึงแบบการสื่อสารทั้ง 5 แบบที่กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามแบบทดสอบดังกล่าวเป็นการประเมินในช่วงวัยหนุ่มสาวมากกว่าจะเป็นการประเมินในช่วงวัยเด็กซึ่งเป็นความรักในครอบครัวพ่อแม่ลูก ผู้อ่านอาจนำไปดัดแปลงเพื่อประเมินตามความประสงค์ได้

ตัวอย่างข้อคำถามในแบบประเมิน

- 1) ฉันชอบเวลาที่แฟนกอดฉัน
- 2) ฉันรู้สึกอบอุ่นและเชื่อว่าเขารักฉันเมื่อเขามารับส่งฉันทุกวัน
- 3) ฉันชอบให้เขาจับมือเมื่อเดินไปด้วยกัน
- 4) การได้รับคำชมจากคนรักทำให้ฉันมีความสุข
- 5) ฉันชอบใช้เวลาในการสนทนาและไปเที่ยวด้วยกัน

ฯลฯ

ตัวอย่างการดัดแปลงเป็นข้อคำถามของวัยเด็กในเรื่องภาษารักกับพ่อแม่

- 1) ฉันชอบให้พ่อแม่กอดฉัน
- 2) เมื่อพ่อแม่ให้ของขวัญวันเกิด วันปีใหม่ ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่รักฉัน
- 3) ฉันมีความสุขทุกครั้งเมื่อได้ไปเที่ยวในวันหยุดกับพ่อแม่และทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน
- 4) ฉันเชื่อว่าพ่อแม่รักฉันเมื่อฉันช่วยเหลือท่านทำงานบ้าน
- 5) ฉันมักบอกรักพ่อแม่เสมอ และชอบให้ท่านบอกรักฉันเช่นกัน

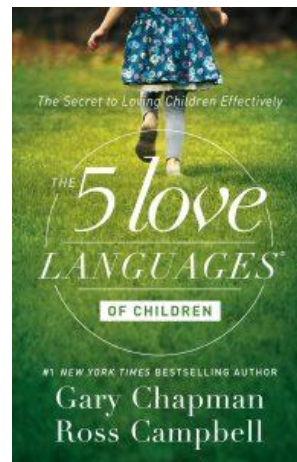
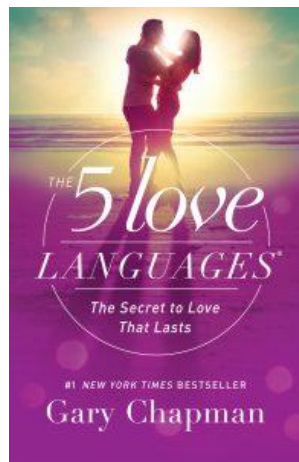
ฯลฯ

บทส่งท้าย

ความรักเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกที่เป็นนามธรรมและมีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตอย่างมาก ความรักเป็นทั้งแรงบันดาลใจ และความเจ็บปวดหากไม่มีรัก ความรักเป็นรากฐานของชีวิตที่เกิดจากการเรียนรู้ตั้งแต่เยาว์วัย คนที่เคยได้รับความรักจะเรียนรู้ที่จะรักคนอื่น

เอกสารอ้างอิง

มูลนิธิเพื่อการศึกษาพิเศษในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชั้น 2 อาคารวิจัยและการศึกษาต่อเนื่องฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ซอยสุขุมวิท 23 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
Website: www.SpecialEdFoundation.com
Facebook: SpecialEd.Foundation
LINE ID: @spedf
โทรศัพท์: 085-153-8245, 081-753-5830